

**Stanowisko Komisji Kobiet OPZZ
z dnia 12 listopada 2020 roku
w sprawie sytuacji kobiet w środowisku pracy
w kontekście zagrożeń psychospołecznych**

Komisja Kobiet Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych od lat analizuje sytuację kobiet w środowisku pracy, zwłaszcza w zakresie występowania szeroko rozumianych zjawisk psychospołecznych: dyskryminacji, mobbingu czy molestowania w miejscu pracy. Z niepokojem stwierdzamy, że kobiety – pracownice mają pod tym względem słabszą pozycję i niestety, zdecydowanie częściej niż mężczyźni – pracownicy są narażane na występowanie tych zjawisk.

Ostatnie lata pokazują, że sytuacja kobiet w pracy uległa, niestety, znacznemu pogorszeniu, zwłaszcza w obszarze mobbingu i dyskryminacji.

To zjawiska, które są najczęstszymi przyczynami odejścia z pracy i najczęściej dotyczą kobiety. To także kobiety są najczęstszymi ofiarami dyskryminacji i to w wielu jej wymiarach, mianowicie zatrudnieniowej, stanowiskowej oraz płacowej. Objawia się to chociażby podczas rekrutacji do pracy, stawiania kobietom innych, dodatkowych wymogów czy uniemożliwiania im rozwoju zawodowego. Także kobiety są częściej narażone na utratę miejsca pracy w pierwszej kolejności. Stanowią wciąż znacznie niższą proporcję w stosunku do mężczyzn na stanowiskach kierowniczych lub innych decyzyjnych.

Dotyka je także dyskryminacja płacowa. Zdaniem członkiń związków zawodowych, dyskryminacja tego rodzaju występuje w co drugim zakładzie pracy, w 78 proc. na niekorzyść kobiet. Sytuacja ta uległa pogorszeniu na przestrzeni ostatnich lat o ponad 20 proc. Różnica w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn wciąż utrzymuje się w krajach Unii Europejskiej – obecnie na poziomie ponad 16 proc. i nie zmienia się od lat. To także z powodu niższych płac, kobiety są bardziej narażone na ubóstwo i mają niższe emerytury o 30 proc. od mężczyzn.

Molestowanie seksualne, mimo że najmniej i najrzadziej rozpoznawane, to złożony i drażliwy problem, który w miejscu pracy wiąże się z władzą i jej nadużyciem. Sprawcą może być przełożony lub przełożona szantażujący ofiarę, ale również współpracownicy tworzący wrogą atmosferę w miejscu pracy. Wiele osób nie zgłasza faktu molestowania nikomu, lub zamiast żądać sprawiedliwości, odchodzi z pracy – są to najczęściej kobiety. Pierwszą barierą jest wstyd, ale także brak wiary w to, że ktoś uwierzy i będzie chciał pomóc.

W celu przeciwdziałania zjawiskom psychospołecznym i stałej poprawy sytuacji kobiet w środowisku pracy, Komisja Kobiet OPZZ za istotne i konieczne do realizacji uważa podejmowanie wszelkich działań prewencyjnych, organizacyjnych (procedury) i mediacyjnych (doradztwo). Szczególną rolę w tym zakresie spełniają związki zawodowe, które dzięki stałemu kontaktowi z pracownikami są najlepszym źródłem identyfikacji niepokojących zjawisk i mogą być rzecznikiem osób pokrzywdzonych, które często same obawiają się reagować.

Przykładami takich działań mogą być m.in.:

- sporządzenie procedury dotyczącej rozwiązywania problemów molestowania, dyskryminacji czy mobbingu w miejscu pracy oraz upowszechnienie jej wśród pracowników oraz promowanie dobrych praktyk;

- prowadzenie cyklicznych ankiet na temat doświadczeń pracowników i pracownic w zakładzie pracy dotyczących mobbingu, molestowania seksualnego czy dyskryminacji, co pozwoli ocenić funkcjonowanie procedury, zakres zjawiska oraz możliwości pomocy pracownikom i lepsze funkcjonowanie firm;
- systematyczne zwiększanie i pogłębianie świadomości w powyższych zakresach, poprzez edukacje i szkolenia na temat występowania tych zjawisk, także ze względu na płeć oraz przełamywanie stereotypów płci w społeczeństwie.

Komisja Kobiet OPZZ